

עובדות או נרטיב?

כרטיסי מידע

משימה למורים

קראו שני כרטיסי המידע וענו על השאלות

יש עובדות. ביום שישי האחרון נפגשה הכיתה בביתה של חגית למסיבת סוף השנה. וועד הכיתה ארגן מוזיקה ושתייה. ההורים של חגית הזיזו את הרהיטים ועממו את האורות. כמעט כולם רקדו. בסוף היה סרט ופופקורן. ביום ראשון בבוקר המורה רינה רצתה לדעת איך הכיתה שלה בלתה את ערב שישי וזה מה שהיא שמעה, בדיוק כמו הבלש קולומבו, גיבור סדרת הטלוויזיה האגדית, שהיה נוהג לפנות אל האנשים שחקר ולומר: "פשוט תן לי את העובדות". קולומבו לא היה מעוניין בגרסאות אישיות, חלקיות, שונות ומתנגשות. היה אירוע והיו עובדות. צריך לספר מה שהיה, את האמת האחת היחידה.

המורה רינה אמרה לנו שכך צריך להיות גם בבית הספר. כאשר לומדים היסטוריה, צריך להציג את העובדות ולא גרסאות או סיפורים אישיים על האירועים. היסטוריה איננה אוסף של סיפורים שכל אחד מספר כראות עיניו. היסטוריה היא עובדות.

מעובד על פי: אין נרטיב, יש אמת היסטורית, משה ארנס, הארץ, 3 במרץ 2010.

יש נרטיב. כאשר אתם מספרים למישהו איך הייתה מסיבת הכיתה האחרונה, אתם מספרים לו סיפור. לסיפור הזה ניתן לקרוא "נרטיב". "נרטיב" הוא סיפור על האירועים מנקודת ראות של המספר.

הנרטיב מבטא את הראיה האישית של המספר. לא כל חברי הכיתה מספרים אותם דברים על המסיבה. יש כאלה שיגידו שהיה משעמם. אחרים יאמרו שהמוזיקה הייתה טובה ויהיו גם כאלה שיספרו על האווירה המקסימה. מתברר כי אין נוסח אחד שמשקף את האמת על מה שהתרחש.

יש לדעת שנרטיב אינו סילוף של עובדות. אין בו זיוף. הוא לא אוסף שקרים. אתם לא יכולים לספר שבמסיבה היו מעט אנשים או שהגיעו רק הבנים, או שחילקו משקאות אלכוהולים.

אתם יכולים להבליט דברים מסוימים (למשל, הצבעים של התאורה) או להתעלם ממרכיבים (למשל, המזגנים לא קיררו מספיק והיה חם). הראיה החד-צדדית שלכם איננה שקר, לא זיוף ולא סילוף.

בהיסטוריה לפעמים הנרטיב מתחפש לאמת וזה נעשה מתוך מניעים או אינטרסים אידיאולוגיים או אחרים. לפעמים כל צד משוכנע שהנרטיב שהוא דבק בו הוא הסיפור הנכון, ואילו הסיפור של היריב, שגוי. החשוב הוא שכל צד יכיר בנרטיב של השני, בלי לקבלו בהכרח. כאשר מבינים שאירוע היסטורי נמסר אליכם על סמך נרטיב, אתם מטפחים את החשיבה הביקורתית שלכם.

מעובד על פי: וינריב, א' (2017). מה מנסים ההיסטוריונים לעשות? רעננה: או"פ. 214-218.

משימות

1. מהם הרעיונות המרכזיים של שני הקטעים.
2. עם איזו עמדה אתם מסכימים? מדוע?
3. מה לומדים בבית הספר: עובדות או נרטיבים?
4. מה צריך ללמוד לפי דעתכם?